

De Wissel

Mededelingenblad van de vereniging
voor natuur- en milieueducatie

December 2012

Eijsden

Jaargang 19 nr. 4

beleef de natuur!

INHOUD

Inhoud	2
Van De Redactie	3
Van Het Bestuur	3
Jaarafsluiting op dinsdag 18 december	3
Digitalisering (herinnering)	3
Betaling contributie over het jaar 2013	4
Olaf Op den Kamp: De Roer van bron tot monding	4
Wat is geweest	5
17 juni: Geslaagd bezoek aan de FLORIADE	5
Sterwandeling Vaalserberg bij IVN Vaals op 2 september	6
Het Bijenleven, succesvolle presentatie door Jan Rademakers	7
29 oktober: Eifeltocht in stralend herfstweer.	7
Viskes vange (3)	8
De Alver ("Awbel")	8
De Gestippelde Alver ("Stroomabel", Maastrichts)	9
Nieuwe heiligen (4)	10
Bever valt visser aan!	11
Bijzondere Waarnemingen	11
De Woelratten	13
September	13
Oktober	13
November	13
Leden	13
Agenda 2012	14
Lezingen	14
Het "wandelschema" & "Korte Tour"	14
"De Woelratten" 2012	14
Programmaoverzicht 2012 Vogelwerkgroep	14
Werkgroep Bloeiende Bermen	14
Bijzondere Waarnemingen vervolg van pagina: 11	14
Najaar 2012: Tòch nog Staartblauwtjes en Kolibrievlinders!	17
Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!	21
Werkgroep Flora op pad	22
De Waardhoff als nieuw project?	22
Kade wieden blijft nuttig!	22
Leuke wandelingen	22
Onbekend maakt onbemind: deel 1 vleermuizen	23
De Basse-Meuse (25)	24
De Bonne Ville Peer	24
De Bonne Ville Saint-Trond (Sint-Truiden)	25
De Bonne Ville Stokkem (Stockheim)	26
Bie 't krèbke	27
Het Bestuur	28

walpot (drukkerij

VAN DE REDACTIE

Ik moet dit keer beginnen met mijn verontschuldiging aan de vaste inzenders van waarnemingen via mail. Door een crash van mijn mailprogramma ben ik een paar ingezonden stukken kwijt geraakt.

Terwijl ik dit zit te schrijven is het echt weer om binnen bij de kachel te zitten: grijs en een koude regen spoelt de sneeuw van vannacht weg. Wordt het weer zo'n kwakkelwinter? Terwijl het veelbelovend begon. Al op 5 november moesten we de autoruiten schoonkrabben en afgelopen week de eerste sneeuw.

Enfin, hoe het ook zij, in de winter bij de kachel, met de Wissel lekker nagenieten van de zomer en najaar. Ondanks de gemiste waarnemingen toch weer veel lezenswaardigs!

Ik wens jullie allen

Prettige Feestdagen en alvast de allerbeste wensen voor 2013.

Veel leesplezier!

PDB

Ter herinnering: de agenda en "De Wissel" (in kleur) zijn ook elektronisch beschikbaar op internet! Tik onderstaande link in uw browser: http://members.home.nl/peter.de.bie/_sgg/m3_1.htm

VAN HET BESTUUR

Jaarafsluiting op dinsdag 18 december

Het IVN houdt op dinsdag 18 december 2012 de traditionele jaarafsluiting. In tegenstelling tot andere activiteiten is deze avond alléén toegankelijk voor leden. Het lokaal is open vanaf 19.30 uur.

Er komen twee zaken ter sprake. "Nieuwe Natuur in Eijsden" door Maarten van der Sande en "Parels langs de Maas" door John Wiersma.

Voor nadere inlichtingen: Jean Creuwels 043-3616195.

Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Piters door te geven. Het adres is

jacques_piters@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en piters!)

Het bestuur

Betaling contributie over het jaar 2013

Bij dezen het verzoek de contributie voor komend jaar, 2013, te voldoen tussen 1 januari 2013 en 1 februari 2013.

Dit kan als volgt:

1. Contant aan een van de bestuursleden	<i>(kost niks)</i>
2. Per eigen overschrijfformulier	<i>(kost geld)</i>
3. Via internetbankieren	<i>(goedkoopste)</i>

Het contributie bedrag is nog steeds € 11,50.

Ons gironummer is 927056 ten name van:

IVN Eijsden, Cuyleborg 65^E, 6228 BE Maastricht.

Nadat de afrekening van 1 februari 2013 bij mij binnen is, zal ik die leden welke nog niet betaald hebben een herinnering sturen.

Uw penningmeester, Jean Creuwels

Olaf Op den Kamp: De Roer van bron tot monding

Op dinsdag 23 april 2013 geeft Olaf Op den Kamp bij IVN Eijsden een lezing over de Rur/Roer. De Roer is een van de belangrijkste riviertjes van de Duitse Eifel. Ze ontspringt in de Hoge Venen nabij de Botrange. Via de omgeving van Sourbrodt stroomt de nog jonge Roer door narcissenweiden naar Küchelscheid waar ze Duitsland binnenstroomt. In het gebied tussen Gut Reichenstein en Monschau gedraagt ze zich als een echte bergbeek met stroomversnellingen en veel rotsen in de bedding. Waterspreeuwen zoeken naar voedsel op de rotsen in de bedding. Langs de oever groeit wilde Judaspenning, Witte Boterbloem en bijzondere varens en mossen. Daarna stroomt ze door het vakwerkdorpje Monschau. Hier werd het water in het verleden gebruikt voor het produceren van lakenstof. Het geldt dat hiermee verdiend werd werd gebruikt voor de bouw van prachtige patriciërshuizen. Verder stroomt de Rur langs Hammer, waar met waterkracht een Hammerwerk (een ijzerfabriekje) werd aangedreven. Niet veel later verenigt de Rur zich bij Einruhr met de Erkersruhr. Nu komt ze in het gebied van de stuwmeren, waarvan de Rursee het belangrijkste is. Hier bevindt zich ook Nationaal Park Eifel met uitgestrekte beukenbossen met Wilde Katten en Zwarte Ooievaars. Een ander opmerkelijk gebied zijn de Buntsandsteinrotsen bij Nideggen. Heimbach met zijn bedevaartskerk en het nabijgelegen Kloster Mariawald zijn in trek bij pelgrims en dagjesmensen. Verder gaat het nu in de richting van het stuwmeer van Obermaubach. Nabij Kreuzau liggen diverse papierfabrieken langs de Rur, net als in Düren. Bij Düren heeft de Rur het bergland van de Eifel verlaten en stroomt ze door het laagland in de richting van Jülich met

zijn fraaie citadel. Stroomafwaarts van Jülich wordt de rivier gezoomd door populieren, maar er liggen ook fraaie zacht- en hardhoutooibossen met een rijke voorjaarsflora. Een hoogtepunt vormt de bloei van de Wilde hyacinten in de bossen nabij Linnich. Bij Hückelhoven ligt ook de voormalige mijn Sophia Jacoba. Langs Wegberg en Wassenberg bereikt de Roer Nederland. Hier meandert ze relatief vrij door het Natura 2000 gebied Roerdal. Hoewel de Roer hier door een vlak landschap stroomt, is er toch heel wat te ontdekken. En het op het eerste oog vlakke landschap, blijkt toch heel divers te zijn, met oeverwallen en komgronden, afkalvende oevers en verlande meanders. Bijzondere libellen als de Gaffellibel, de Kleine Tanglibel en de Beekrombout vliegen hier over het water. Langs de oever zijn de sporen te zien van Bevers en de oplettende bezoeker merkt ook de IJsvogel op. In de steilwanden broeden Oeverzwaluwen. Een bijzonder bouwwerk is de basiliek in Sint-Odiliënberg. Maar ook de oude boerderijtjes aan de Hammerstraat in Herkenbosch zijn fraai om te zien. In bisschopsstad Roermond mondt de Roer uit in de Maas. Tijdens deze lezing is tevens het boek *De Roer van bron tot monding* met daarin meer dan 25 natuurwandelingen langs dit riviertje te koop.

Olaf Op den Kamp

WAT IS GEWEEST

17 juni: Geslaagd bezoek aan de FLORIADE

Een volle bus voor deze activiteit. Eerlijk verdeeld, 50% Maastricht en 50% Eijsden. Het weer was uitstekend.

Na aankomst verspreiden zich de deelnemers in groepjes die op hun eigen manier, aan de hand van de plattegrond, de vele stands bezochten. Voor ons groene mensen was er inderdaad heel wat te zien. Ongelooflijk en ook de vele variaties in het presenteren mochten er zijn. Wij namen eerst de kabelbaan en bezochten toen de diverse thema's met hun stands, een na een. Eerst Relax&Heal en daarna Education&Innovation.

Daartussendoor bezoek aan de Willowman in het bos.

Toen Green Engine en de Cultuurhistorische Route om te eindigen met Environment. Hier moesten wij even zoeken naar onze IVN stand, deze stond niet als zodanig genoemd op de kaart. Wij vonden hem toch en het bleek nr. 22 te zijn met als omschrijving: Trough Animal Eyes, wat vooral voor vogelogen gold want er was geen animal te bespeuren op het hele terrein. Wij hoorden en zagen zelfs een Zwarte Specht! Planten, fruit, bestuivers en nog eens planten, fruit etc. etc.. Water, duurzaamheid, cradle to cradle en de vele landen presentaties. Interessant vond ik de vele vormen van plantenmuren

VENLO 2012
LIVING NATURE

en plantenterrassen op de daken van huizen. Kleine plantenreservaten in de stad, tussen en op kantoren en woonhuizen, langs muren, goed voor dier en mens.

Op een gegeven moment klonk van enkele podia blaasmuziek. Wij hadden net de dag uitgekozen waarin dit onderdeel van onze Limburgse cultuur zich presenteerde. Voor een liefhebber als ik een welkom extraatje.

Voor mij was de presentatie van de Horoscoop der Kelten in het Vriendenbos heel bijzonder plus daar natuurlijk de uitleg over het heggenfruit. Dat zijn laagstam boompjes met slechts een smalle stam en korte takken waaraan het fruit kan komen. Mits goed gesnoeid kun je een heg maken maar je kunt bijvoorbeeld ook 1 of 2 boompjes planten als je maar een beperkte ruimte hebt. Echt iets nieuws om cadeau te geven aan iemand die dan elk jaar 1 à 2 kilo's eigen appels kan hebben. Het Aquapavilion mocht er ook zijn. En de frieten smaakten ook.

De bus zou om 19.00 uur vertrekken en inderdaad vanaf 10 voor 7 stroomde zij vol. Met zo te horen en te zien allemaal tevreden klanten. Onze chauffeur, Jan bekend van de busexcursies, voerde zijn lading veilig binnen het uur tot Maastricht en daarna loste hij in Eijsden de Eijsdenaren.

Sterwandeling Vaalserberg bij IVN Vaals op 2 september

Net als vorig jaar helaas maar 1 Eijsdense IVN'ster die samen met 3 bestuurders via een toeristische route over Belgisch grondgebied naar het Drielandenpunt trok. Hier voegden zich 6 VTN-ers uit Cadier en Keer zich bij hen. Jean Creuwels had route nr. 9, "de Smokkelroute", uit het boekje "Wandelen rond het Drielandenpunt" uitgezocht om te lopen. Een op papier pittige tocht die bij het uitstekende wandelweer van 2 september reuze meeviel. Neer en op en weer op en neer. Met prachtige vergezichten over het Akense. En tussen het vele groen zo nu en dan wat verrassingen zoals Orchissen, zingende (of was het roepende Boomklevers) en Reuze Zwammen. Voor de meesten was het de eerste kennismaking met de streek rondom het Drielandenpunt. Na afloop toonden zich iedereen dan ook tevreden. Wij meldden ons bij de 50-jarige IVN Vijlen-Vaals en feliciteerden hen met dit initiatief. Gratis koffie & vlaai plus nog bonnen voor gratis deelname aan andere activiteiten, het kon niet op. Wij gingen met de lift de Boudewijntoren op om nogmaals te genieten van de vergezichten. Daarna voerde Maarten van der Sande ons weer veilig terug naar Eijsden. Ook andere IVN afdelingen bleken met slechts kleine delegaties present te zijn. Het was jammer dat vanwege het feit dat het hele gezamenlijk gebeuren in de openbare ruimte plaats vond er weinig contact met collega's kon zijn.

Het Bijenleven, succesvolle presentatie door Jan Rademakers

Dertien bezoekers, waaronder 2 niet-IVN'ers, lieten na afloop met een duidelijk applaus weten dat zij zeer tevreden waren over hetgeen dhr. Jan Rademakers hen had verteld over de Bijen. Jan is een hobby imker, woonachtig in Eijsden. Om het nut van de Bij te promoten heeft hij met TV Eijsden een 4-delige serie gemaakt die door die zender ook uitgezonden is. Aan de hand van die vier delen en het nodig materiaal legde hij op een duidelijk manier het wel en wee van het bijenleven uit. En de functie van de imker daar in. Met veel toewijding en liefde houdt een imker zijn bijenvolken in stand. Iets waarvan wij allemaal profiteren want zonder die beestjes is er minder bestuiving, dus minder opbrengst van ons fruit. Als beloning ontvangt de imker dan uiteindelijk de honing.

29 oktober: Eifeltocht in stralend herfstweer.

Een volle bus enthousiastelingen trokken naar de Eifel. Herman had, zoals gebruikelijk, voor uitstekend weer gezorgd. Van Eicherscheid naar Einruhr. De korte toer lopers en loopsters sloegen 2 klimmen over en Tineke de Jong gidste hen door de herfstkleuren en langs andere sporen van de herfst zoals paddenstoelen, zwammen en uitgebloeide planten. De grote groep lange afstand liefhebbers volgde Herman. Diegene die achterbleven bij het tempo werden opgevangen door Jean. Hetzelfde tafereel als bij de anderen, alleen wat meer klim- en daalwerk. Dat kostte tijd zodat het tempo vaak stakte. En natuurlijk de prachtige vergezichten over het Rurdal. Goed voor vele foto's. Ook toch aandacht voor de talrijke getuigenissen van gebeurtenissen uit het verleden. Vooral kruisbeelden met hun speciale teksten. Zoals ene mvr. Bertha Jansen die op 26-jarige leeftijd in 1922 tijdens het werk in de leisteenformatie door een zonnesteek dodelijk getroffen werd. Tot teleurstelling van de bekende vogellaars onder ons kregen wij nauwelijks vogels te zien. Geen thermiek. De laatste 2 hangkilometers spurtte Bert met een groepje snelle volgelingen door naar Einruhr, kwestie van een goede plaats op een terras. Toen het peloton arriveerde hadden zij al een halve Paulaner Weisenbier op. Drie personen bestelden erwtensoep. Die soep kwam maar niet, wel de andere dranken. Plots werden er 3 borden met mes, vork en lepel gebracht. En 5 minuten later eindelijk de soep. De kok zelf kwam met een dampende ketel waaruit de worsten omhoog staken. Voor de 3 personen een maaltijd soep zoals Bert hem nog nooit gegeten had. Het werd haastwerk om die portie binnen te krijgen want de bus van 16.45 uur wachtte niet. Maar het lukte. Herman had weer eens 50 tevreden klanten die door onze buschauffeur Jan, van Rosta Tours Meerssen, vakkundig heelhuids terug naar Maastricht gebracht werden.

JC

VISKES VANGE (3)

Waar het evenwicht tegenwoordig ligt tussen kinderen die de natuur nog moeten ontdekken en de natuur zélf (dus de koeleköpkes, visjes, maar ook Hommels, Vlinders en zo verder), wie zal het zeggen... Met andere woorden waar ligt het evenwicht tussen wetgeving, opvoeding, ethiek en gewoon de vrijheid om als kind zélf op ontdekking te kunnen gaan? Laten we hierover maar even geen uitspraken doen. In ieder geval hebben de groteren onder ons gelukkig de digitale fotografie ter beschikking. Een vlinder hoef je niet eens meer aan te raken om er een statiefoto van te kunnen maken. Gewoon voorzichtig benaderen en zorgen dat er geen schaduw ontstaat.

Tja, en dan die razendsnelle visjes (of de wat tragere) in Maas, Berwijn, Geul en Voer.

Laten we gewoon maar eens beginnen met de soorten!

De Alver (“Awbel”)

De Alver wordt momenteel ingedeeld bij de familie van de Karpers (Cyprinidae). Linnaeus gaf hem de naam *Alburnus alburnus*. Het Latijnse “albus” betekent “wit”. Denk maar aan “albino”, of aan “Albion” (een antieke naam voor Engeland, waarschijnlijk vanwege de witte krijtrotsen langs de kust, zoals bij Dover).

De Fransen noemen de Alver “Ablette”, de Walen “Ablète”.

Een verwijzing naar de witte kleur komt in vele namen van witvis voor.

In Eijsden hoor je: “nnen Awbel” (“twie Awbele”, “nne gaansen hòòp kleng Ejbelkes”). “Awbel” voor

Alver wordt ook vermeld in het Maaslandse dialect van Boorseme (Maasmechelen). In Stein en Susteren spreekt men van “Aubel”. In Maastricht en Gronsveld staat “Abel” in de woordenboeken. In het Weerterland “Maasruts”.

De Alver is een slanke vis, die niet groter wordt dan een centimeter of 25. Het oog is donker met een lichte rand eromheen. De rug is donkerblauw tot groenig, de zijden en onderkant zijn wit. Als er Alvers langs zwemmen kan men de zijanten zien weerspiegelen in het licht. Alvers zwemmen vaak in grote scholen, soms kort bij het wateroppervlak. In het voorjaar wordt er op ondiepe plaatsen gepaaid, waarbij er per vrouwtje tot wel 7000 eitjes worden afgezet. De jonge visjes (larven) voeden zich met plankton. De grotere vissen jagen op zicht op allerlei kleine diertjes (Watervlooien, muggenlarven, Kreeftjes, vliegjes en zo meer). In het najaar worden er (ook) algen gegeten. De Alver dient op zijn beurt weer als prooi voor roofvissen zoals de Snoek. De maximum leeftijd bedraagt een jaar of zes.

De Alver zwemt vaak in grotere wateren zoals de Maas. Ook in kleine riviertjes en grote beken (zoals de Berwijn) wordt hij aangetroffen. In zeer kleine beken wordt hij doorgaans niet gevonden.

De Alver werd vroeger in zeer grote aantallen gevangen in de Maas (en andere rivieren). Enerzijds als consumptievis, waarbij zelfs export naar Duitsland plaatsvond. Anderzijds vanwege de "Alverschrappij". Het afschrappen van de schubben door beroepsvissers vond onder meer plaats in Roermond en Venlo als thuisactiviteit. De zilverachtige schubben konden namelijk gebruikt worden om er een soort parelmoer ("zilverwit", "parellesence" of "essence d'orient") van te maken, waarmee imitatieparels gemaakt konden worden. Stenen parels werden in vroeger eeuwen in steden als Parijs en Mainz bekleed met dit zilverwit, glazen parels soms ook gevuld met deze essence.

De Gestippelde Alver ("Stroomabel", Maastrichts)

Ook de Gestippelde Alver wordt ondergebracht in de Karperfamilie (Cyprinidae). De naam *Alburnoides bipunctatus* heeft te maken met een rij zwarte stippen op de zijkant. In het Frans heet hij "Spirlin". Een Eijdsense naam is mij niet bekend. Voor Maastricht wordt "Stroomabel" genoemd, vanwege zijn voorkeur voor sterk stromend, zuurstofrijk water.

De Gestippelde Alver wordt maximaal 15 centimeter groot.

Verwarring met de "gewone" Alver is vrijwel uitgesloten. De Gestippelde Alver heeft namelijk een heel andere bouw en kleuren dan de Alver. Hij is gedrongener van postuur dan de gewone Alver.

De rug van de Gestippelde Alver is bruin tot groenachtig, de onderzijde is wit. Hij heeft aan de zijkant een gebogen lijn van zwarte stippen. Verder heeft hij nog een donkere band aan de zijkant, aan de onderzijde van de rug.

In de lente en de zomer wordt er gepaaid, waarbij de vrouwtjes de mannetjes opzoeken, die zich al op de schone, stenige paaipplaatsen bevinden en elkaar beconcurreren om de vrouwtjes. Er worden rond 200 eitjes per vrouwtje afgezet. Het voedsel bestaat zowel uit Algen als kleine waterdiertjes.

Jonge Gestippelde Alvers lijken nog niet op de volwassen exemplaren. De jongen zijn slanke, zilverachtige visjes met een zwart lengtestreepje over de hele rug. De leeftijd is maximaal zes jaar.

De Gestippelde Alver is in Nederland een zeer zeldzame vis, die bekend is van waarnemingen uit Maas, Berwijn en Geul. "Stroomabele" waren ook bekend uit de Jeker.

De Gestippelde Alver is beschermd op grond van de Flora- en faunawet.

Dit zijn dan de eerste twee soorten. Zoals al eerder opgemerkt vormt het standaardwerk van het Natuurhistorisch Genootschap ("Vissen in Limburgse beken") een grote bron van kennis, die als leidraad dient voor de soortenbe-

schrijving in deze stukjes. Daarnaast is onder andere het werk “Riviervisserij” van Th. Van Doorn een welkome bron, evenals de dialectwoordenboeken in Limburg, de Luikse Dictionnaire “Le Wallon Liégeois Contemporain” van Simon Stasse en de diverse etymologische woordenboeken.

Voor het overige wordt onder meer geput uit de waarnemingen van ondergetekende en uit gesprekken met bewoners van de diverse plaatsen langs de Maas. Hierbij worden ook nostalgie en aanverwante zaken niet geschuwd. Zo ving je aan de Maas in Eijsden behalve viskes nog wel eens wat Waalse woorden op. Vissers uit de “Waolepeijie” vingen “dès Ablètes et dès Rossètes”. Dit stond gelijk aan onze “Ejbelkes en Rutse”. Is het u trouwens al eens opgevallen dat de Hervormde kerk van Eijsden een vergulde Vis als windwijzer heeft en de St. Martinus- en St. Christinakerk beide een Haan?

Kijkt u maar eens omhoog als u te voet of met de fiets een rondje maakt door Eijsden en Breust...

Jacques Piters

NIEUWE HEILIGEN (4)

01 okt. Internationale Dag van de Ouderen.	10 nov. Dag van de Mantelzorg
Wereld Vegetarisme Dag	14 nov. Wereld Diabetes Dag
02 okt. Internationale Dag van de Geweldloosheid	16 nov. Internationale Dag van de Verdraagzaamheid
04 okt. Werelddierendag	19 nov. Wereld Mannen Dag
06 okt. Abrahamdag	Wereld Toilet Dag
10 okt. Landelijke Dag Psychische Gezondheid	20 nov. Internationale Dag van de Rechten van het Kind
16 okt. Wereldvoedseldag	21 nov. Werelddag van de Televisie
17 okt. Internationale Dag voor de Uitbanning van de Armoede	24 nov. Niet-Winkeldag
19 okt. Moeder Teresa dag	25 nov. Internationale Dag van de Uitbanning van Geweld tegen Vrouwen
22 okt. Wereldstotterdag	01 dec. Wereld Aids Dag
24 okt. Dag van de Verenigde Naties	02 dec. Internationale Dag van de Afschaffing van de Slavernij
27 okt. Nationale Rookmelderdag	03 dec. Internationale Dag van Mensen met een Beperking
03 nov. Landelijke Natuurwerkdag	07 dec. Nationale vrijwilligersdag
06 nov. Internationale Dag voor de Preventie van de Exploitatie van het Milieu ten tijde van Oorlog en Gewapende Conflicten.	10 dec. Dag van de Mensenrechten
08 nov. Dag van de Stralende Beroepen	15 dec. Koninkrijksdag
Dag van Respect	Naturalisatiedag
09 nov. Wereld Vrijheid Dag	18 dec. Internationale Dag van de Migrant.
Internationale Dag tegen Fascisme en Antisemitisme	20 dec. Internationale Human Solidarity Day

Dan zijn er ook in het 4^e kwartaal ook collecteweken geweest voor: Nederlandse Brandwonden Stichting; Stichting Diabetes Fonds, Stichting Alzheimer

mer Nederland, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind, Stichting Nationaal MS Fonds. Het Jaar 2012 is o.a. het jaar van de Historische Buitenplaatsen.

Als ik de hele lijst, die niet pretendeert volledig te zijn, nog eens door neem vraag ik me af waarvoor er eigenlijk nog geen actiedag of stichting is.

Als mogelijke deelnemer of steungever hoef je het hele jaar door je niet te vervelen.

Jean Creuwels

BEVER VALT VISSER AAN!

Een verwoed Maasvisser overkwam begin september iets heel bijzonders. Hij stond in een bellyboot te vissen, ietsje zuidelijker dan de monding van de Voer. Plots kwam er 5 meter voor hem een Bever even boven water. Een formidabele ervaring. Meestal ziet hij de Bevers rustig langs zwemmen. Amper 5 minuten later herhaalde dat tafereel zich. Weer nauwelijks 5 minuten later zag hij de Bever weer, nu dichterbij en plots "sprong"

het dier uit het water op hem toe. Hij zag zich genoodzaakt zijn hengel te gebruiken om het dier af te weren en een mep te geven. Was dat even schrikken. "Jean, doen Bevers dat vaker?", was nu de vraag. Natuurlijk niet. Ik denk dat het een wijfje betrof dat met haar jongen in de buurt was en de indringer wilde verjagen. Overigens kan een Bever wel 4 jongen krijgen die zowat 1 à 2 jaren bij pa en ma blijven.

JC

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

- 01.09 Dhr. Jo Bisscheroux uit Mesch meldt dat hij, samen met zijn 2 kleinzonen, liefst 5 jonge Dassen met hun moeder heeft gezien op de dassenburcht langs de Wieckesteeg in De Dellen. Een zeer welgekomen aanvulling op onze observaties. Jo meldt tevens dat er langs de Voer en in de Maïs ter hoogte van grenspaal 31 mogelijk vraatsporen van de Bever zijn!
- 02.09 Het water van zowel de Voer als de Berwijn is niet meer zichtbaar. De oevers van de laatste 10 tot 300 meter van de rivierloop zijn volledig vol gegroeid met Japans Springbalsemien. Deze exoot verdrijft onze planten en belemmert de passant het uitzicht. Zo is het nu onmogelijk een IJsvogel waar te nemen tijdens zijn vlucht boven de rivier. Ook honderden meters Maasoever zijn al veroverd door de vreemdeling. Het zal niet lang meer duren of de Eijsder Beemden staan er vol van. In Wallonië is men langs de Warche de strijd met het monster aangegaan. Vanaf de bovenloop is men volop bezig met de plant grondig op te ruimen. Ook in Vlaanderen wordt langs een zijbeek van de Dijle de plant bestreden.
- 03.09 Mijn Gronsvelder Klumpkes boom heeft dit jaar geen vruchten op.
- 04.09 Een Oranje Luzernevlinder fladdert over het groen bij Hoeve De Bek in Gulpen. 's Avonds nog eens een ouderwetse observatie avond met liefst 13 Dassen op een bekende burcht.

- 05.09 Boven een bewerkte graanakker in Eckelrade jagen om ca. 20.00 uur nog honderden Zwaluwen. Zowel Boerenzwaluwen als Huiszwaluwen. Zijn blijkbaar trekkers die tijdens de trek aan het bijtanken zijn.
- 06.09 Melding van 01/09 geverifieerd: inderdaad Beversporen!! De Bever rukt op naar het Oosten, moet dus de autoweg en het spoor overgestoken zijn. Overigens in die Maïsakker ook schade door Dassen en door Bruine Ratten. Deze Ratten klimmen in de Maïs en eten de kolven op. Ook de Beversporen in de Maïs langs de Voer in Laag-Caestert nog eens bekeken. Wat een ravage!
- 07.09 Met Joost, Colette en Ank naar Belgisch Eijsden. Naar het reconversiegebied Maasvallei. Hier zijn tochten uitgezet over en langs oude terrils (mijnbergen) en langs binnenmeren gevormd door zand- en kiezelwinning. Wij nemen de langste route en dat hebben wij geweten. Een schitterende, doch pittige tocht. Vanaf de toppen der terrils lijkt de hele Kempen wel één groot dennenbos, met hier en daar een industrieterrein en wat samengetropte huizen. En boven dat in zomer en winter even groene tapijt priemen verrassend veel kerktorens. Vergezichten tot in Duitsland toe. In Cadier en Keer wordt een twintigtal overvliegende Kraanvogels gezien, richting Blankenberg.
- 08.09 Er is toch voortplanting geweest bij de Muurhagedissen. Ik tel vlot 10 jonkies.
- 09.09 Jef Spons meldt waarnemingen van overvliegende Ooievaars in de afgelopen weken. Inderdaad hebben nog enige personen die vogels gezien. In wisselende aantallen van 2 tot zelfs 40 boven De Heeg. Ook op het radioprogramma Vroege Vogels is hierover verteld. Jef meldt ook dat er 3 Gierzwaluwen genesteld hebben onder zijn dak langs de Boomkensstraat. De 2^e dag nadat de jongen zelfstandig konden vliegen is de hele bende vertrokken, al begin augustus. Dat is inderdaad de normale gang van zaken bij de Gierzwaluwen.
- 10.09 De "dijk" ten noorden van het meetstation in de Maas is Belgisch grondgebied wordt mij verteld door een visser! Om hier te kunnen vissen heb je een Belgische vergunning nodig. De vissers zouden graag zien dat een deel der begroeiing langs de waterkant wordt verwijderd. Kan ik mij levendig voorstellen.
- 11.09 Enige vissers melden dat zij plots heel wat IJsvogeltjes zien. Dat kan, er hoeven maar 1 of 2 koppels de afgelopen winter overleefd te hebben. Die hebben dan wel tot 7 jongen kunnen krijgen en dat tikt aan. Ook kan een paartje nog een 2^e broedsel groot brengen. Zo kan de populatie zich vlot herstellen van de opgelopen schade als er nu een paar zachte winters komen.
- 13.09 Ter hoogte van de bank langs de Trichterweg verrast mij een Hermelijn met een Muis in de bek. Ik zie overigens heel wat Vlaamse Gaaien en Eksters langs die weg.
- 17.09 In Laag Caestert zweeft wel een bijzondere Kiekendief op een bijzondere manier boven een laagstam met Appels. Nader bekijken leert dat het een papieren exemplaar is dat aan een lijntje hangt en door de wind beweegt. Een soort vlieger dus. De perceeigenaar, dhr. Richelle, zegt dat deze methode helpt, de Kraaien blijven weg! Ik ben benieuwd wanneer de Kraaien in de gaten krijgen dat ze besodemieterd worden.
- 18.09 Ook tussen Sint Geertruid en Slenaken vliegt een papieren Kiekendief boven een laagstam.
- 20.09 Bert Beckers meldt liefst drie dode Dassen in Mheer. Langs de Duivenstraat, langs de Visweg en langs de Banholtersteeg!
- 21.09 Ten Noorden van Sittard is, zo te zien van uit de trein, de maïsogst al in volle gang.

Zie verder op pagina: 14

DE WOELRATTEN

September

We hebben de kwekerij van Frijs in Welsden bezocht. In de boomgaard met honderden verschillende (oude) appelrassen heeft de jeugd gezocht naar "Eijsdense straatnamen". En natuurlijk hebben we ook appels geplukt en meegenomen.

Oktober

In oktober hebben we een prachtige herfstwandeling door het Savelsbos gemaakt: thema was paddenstoelen en zwammen. Veel gezien, maar helaas maar 2 deelnemers.

November

In november stond een bezoek aan de Daalhof van het CNME op het programma. Helaas hadden we even over het hoofd gezien dat die op zaterdag niet standaard open is. Programma

soepeltjes omgebogen en de kinderboerderij Maasveld in Heugem bezocht. Het was weer prachtig weer en de jeugd werd meteen door de beheerder ingeschakeld bij allerlei klusjes: het voeren van de konijnen, het rapen van eieren, het voeren van de cavia's. En verder waren er nog de kippen, de geiten, de ganzen en het paard.

Leden

Zoals eerder gemeld: het aantal leden van de jeugdclub is sterk teruggelopen. Op dit moment hebben we slechts 5 leden op de lijst. Dat betekent dat we bij activiteiten soms maar 2 deelnemers hebben.

Dat is te weinig om het voortbestaan van de jeugdclub te rechtvaardigen.

Oproepen in de Etalage en bij de scholen hebben tot nu toe geen resultaat gehad.

Daarom nogmaals hier een dringende oproep: de Woelratten zoeken nieuwe leden. Dus als u kinderen, kleinkinderen, neefjes of nichtjes heeft in de leeftijd van 7-12 jaar, met belangstelling voor de natuur, maak ze een attent op de jeugdclub "De Woelratten".

Indien we er niet in slagen om voor het einde van dit jaar een aantal nieuwe leden te werven, zullen er vanaf januari helaas geen Woelratten activiteiten meer zijn.

PDB

AGENDA 2012

Lezingen

17 dec	Jaarafsluiting, onderwerp n.t.b.	20.00 uur
23 apr	Olaf Op den Kamp: De Roer van bron tot monding	20.00 uur

De Dassenburcht is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Zodra verdere gegevens bekend zijn volgt tijdige publicatie in de regionale pers. Getracht zal worden in elke laatste week van een maand een spreker te vinden. Houdt de lokale pers dus in de gaten.

Het “wandelschema” & “Korte Tour”

5 dec	Eijs/Trintelen, 8km	11.00 uur
-------	---------------------	-----------

*De wandelingen starten steeds om 11.00 bij het Cultureel Centrum in Eijsden en worden tijdig aangekondigd in de *Etalage*.*

Verdere informatie bij Rosa Vranken 4091606 of Willy Theunissen 4091891

“De Woelratten” 2012

15 dec	Zaterdagactiviteit (thema nog te bepalen)	10:00 uur
--------	---	-----------

Programmaoverzicht 2012 Vogelwerkgroep

Datum	Tijd	Activiteit	Trefpunt/contact

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen.

Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Leiders Wiel Wijckmans (4081941) en Paul Wijckmans (3645344).

Werkgroep Bloeiende Bermen

Voorlopig programma:

--	--	--

Bel of mail even naar Tineke 043-3521109 of tineke.de.jong@kpnplanet.nl als je belangstelling hebt om een keer mee te gaan. Soms wijzigen we ons plan.

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

VERVOLG VAN PAGINA: 11

- 23.09 Alain Warnier uit Oost meldt een grote dode Das langs de Oosterweg, iets ten zuiden van de Köbbesweg. In de vroege avond vliegen honderden en nog eens honderden Kraaien over De Heeg, richting stad.
- 24.09 In Maarland is er ook al Maïs geoogst. De eerste herfststormen zorgen voor veel vallend fruit, zoals Legiponts en Walnoten. Plaatselijk slaan rukwinden zelfs Maïs plat, de stengels breken op zowat 1 meter hoogte.
- 29.09 Volop Muurhagedissen, adults en juvenielen, laten zich zien in de late Septemberzon. Een akker in de Patiel waar Uien gestaan hebben is nu in gebruik als opslagplaats voor geoogste Bieten.
- 30.09 Vier Grote Bonte Spechten vliegen voor mij op van de bosgrond. Op een wei-

land langs de N278 in Cadier & Keer een partij van wel dertig foeragerende Witte Kwikstaarten. Op trek. Om 22.40 uur worden er nog Aardappelen geoogst op de akkers van St. Amand.

- 01.10 Om ca. 23.04 uur steekt, vlak voor mij op mijn fiets, een jonge Das de Rijksweg over, van oost naar west, bij het binnenrijden van Rijckholt. Inmiddels is ook hier de maïscampagne in volle gang.
- 05.10 Met Joost e.a. in alle vroegte naar de Ternell. De bedoeling: het burlen van de Edelherten mee te maken. Het is echter echt Hoge Venen weer: stevige wind en regenbuien van diverse lengte. Tussendoor zon. Dus niets te horen of te zien van het Roodwild. Dan maar gewoon gelopen. Voor een aantal was het de eerste kennismaking met het gebied. Omlaag naar de Getzbach, omhoog naar het Kutenhartven. Degene die het gebied kent kan zich voorstellen wat dat betekent. Daarna op het plateau een wisselende tocht langs en door de vennen en een stuk ouderwets Joost: door de bossen over verboden paden vanaf Reinartzhof. Veel paddenstoelen en zwammen, in groten getale en vele soorten. Nooit zoveel Vliegenzwammen gezien. Weinig vogels. Plots een abrupte stop en een kreet van Bert: een slang op de verharde weg! En jawel hoor: een klein slangetje van ongeveer 25 à 30 cm ligt netjes opgerold te zonnen! Belist geen Ringslag, met gestreepte rug? Een jonge Adder dus? Iedereen nam de nodige foto's. Thuis gekomen bleek het toch geen Addertje op het pad te zijn geweest maar een jonge Gladde Slang. Volgens mijn atlas van Reptielen van Wallonië uit 2007 komen die wel in de Hoge Venen voor. Adders niet, Ringslangen weer wel. Ietsje verder dan sprong er wat rond op het graspad. Joost ving het beestje: een jonge Heikikker. Die komen volgens diezelfde atlas wel in kleine getale voor in de Hoge Venen. Een geslaagde tocht was het oordeel van de klanten van Joost. In het Ternell café smaakte de soep uitstekend, het Warsteinerbier ook. En niet zo prijzig als bij ons in Eijsden.
- 05.10 Mvr. Claire Wolfs ziet ca 09.30u 1 Ooievaar in een weiland bij de Witte Paolkes.
- 08.10 Een jonge Eekhoorn blijft op de Voerenweg zitten terwijl ik er langs fiets.
- 09.10 Bij uitstekend herfst/wandel weer de Eifeltocht van 28.10 voorgelopen. Het belooft een pittige tocht te worden. Zeker de moeite waard. Broer Martin ziet een bijzonder fraaie Vos op een wei langs de Trichterweg. Ook ziet hij een Grote Zilverreiger op de Knuvelkes.
- 11.10 Oktoberzon goed voor heel wat Muurhagedissen.
- 13.10 Onze secretaris Jacques Pitors ziet een grote dode Das in Banholt langs de weg, ter hoogte van het kerkhof.
- 15.10 's Ochtends vroeg bij Martin melding dode Das langs de Bronckweg, iets voorbij de molen van Gronsveld. Inderdaad een overreden jaarling mannetje. Kadaver meegenomen door de Dierenambulance.
- 17.10 Al enkele melding binnen van waarnemingen van een grote witte Reiger hier en daar. Vandaag zie ik mijn eerste 2 Grote Zilverreigers op het perceel van José Rompelberg langs de Geertruideweg en de Voerenweg. Vlak bij de molen een partij van zeker 30 trekkende Witte Kwikstaarten. Melding dode Das langs de Rondelen bij het gasstation tussen Libeek en Mheer. Ook de dode Das van 13.10 in Banholt wordt nog eens gemeld.
- 18.10 Broer Martin constateert een explosie van Onzelieveheersbeestjes in de bosrand langs de Geertruideweg. Honderden, nee duizenden op de struiken, op de grond en op de lantaarnpalen. Zo te zien 2 soorten. De Heer Ton Olzheim meldt hetzelfde verschijnsel bij de Huuskesböäm van Libeek/Mheer. Overigens heet deze boom zo omdat daar in vroeger jaren een Heilighuisje, Rustaltaar, werd geplaatst ter gelegen-

heid van de Bronkprocessie. Nota bene van uit 's Gravenvoeren, omdat Mheer toen daarbij hoorde!

- 19.10 Links en rechts wordt er nog gras geoogst.
- 23.10 In Eckelrade een, zo te zien door een brommer aangereden, een dode Hermelijn op de Linderweg nabij boerderij Lamby. Op de Grijze Graaf in Voeren dan een door een auto platgereden Eekhoorn.
- 24.10 Broer Jef ziet 22 volwassen en 15 jonge Muurhagedissen.
- 27.10 Liefst 13 Grote Zilverreigers, 3 Blauwe Reigers en 2 Buizerds op het afgemaaide Gras van José Rempelberg. Op 't Tiende Vrij dan 2 Groene Spechten. Één Grote Bon-te Specht langs de Maarlanderweg. Tevens enkele meldingen van honderden over-vliegende Kraanvogels.
- 30.10 De kunstburcht lijkt toch weer bewoond door een of meerdere Dassen. Dassen-haar aan de prikkeldraad en heel wat graafwerk. Tegenover de burcht zitten op de af-rasteringpaaltjes van een aantal weilanden 5 Buizerds. Vooral een grote, nagenoeg witte, Buizerd valt op.
- 31.10 Grote Zilverreigers zijn gedeeltelijk al noordwaarts getrokken. Er staan er vijf op de akkers bij St. Amand.
- 02.11 De fa. Schots en Scheef is nog druk bezig met het najaar bermbeheer. Millime-teren en afvoeren.
- 03.11 Joost van Koppen meldt een dode Das langs de weg Cadier&Keer naar Eckel-rade. Op de akker voor de kaalslagburcht in Voeren, langs de Grebbe, wordt een wa-terspaaarbekken aangelegd.
- 04.11 Dhr. Walter van der Coelen meldt een dode Das langs de Slakweg in De Heeg, vlak bij het gedenkkruis. Het dode dier ligt in een echte dassenpijp. Een wel bijzondere plek daar, slechts 20 meter van de A2. Irene stelt vast dat het een fraai wijfje betreft.
- 07.11 Het is niet te geloven! Mijn correspondent uit Mheer meldt weer twee dode Das-sen. Een langs de Voerenstraat en een langs de Dorpsstraat.
- 08.11 Een kleine honderd Kieviten op een akker langs de Kooiestraat. Enige personen melden een Ooievaar op de Knuvelkes. Er staan nog tientallen hectares Maïs op de akkers. Deze wordt niet gehakseld maar gecombineerd. De korrels worden van de kolf geslagen en geoogst. De stengels en de lege kolven blijven achter op de akker. De korrels worden gebruikt als voer en als grondstof voor maïsmeel. Bij het zaaien van de Maïs kan rekening gehouden worden met het oogsten. De korrelmaïs is een ander soort. Er is ook een soort Maïs die op beide manieren geoogst kan worden. Kwestie van opbrengst in geld.
- @ 09.11 Jan en Annemie Speckens melden: vrijdagmiddag: in een wei tussen de Voe-renweg en de Sint-Geertruideweg: 1 Ooievaar en totaal 9 Buizerds op de grond en 2 Reigers. Het is een grote wei en de Ooievaar stond in de wei langs een maïsveld en de Buizerds stonden verspreid door de hele wei. Het schijnt een voedselrijke wei te zijn, daar worden regelmatig Reigers, Zilverreigers (1 Zilverreiger op 29 oktober) en Torenvalk gezien.
- 17.11 Neef Paul Creuwels maakt een tocht langs de Maas van de monding van de Voer tot de monding van de Berwijn. Goed voor tientallen Putters, één IJsvogeltje en twee Bevers. Aan de overkant ook twee Vossen.
- 18.11 Weer melding dode das tussen Libeek en Mheer bij het gasstation (zie ook 17.10).
- 20.11 De afgelopen dagen wat tochten gemaakt over en langs de akkers van Honthem en Bruisterbosch. Welgeteld nul-komma-nul Konijnen en Hazen gezien. Dichterbij huis

in de Patiel en tussen de Zevenheuvelen en de Schelleberg ook geen wild gezien. Alleen wat Buizerds en een enkele Torenvalk. De toegang tot de Witgrubbe is eindelijk vrij gemaakt.

- 22.11 Op de Knuvelkes is de Ooievaar nog present, vergezeld van 2 Buizerds en een Torenvalk. De Reigers zijn blijkbaar elders aan het fourageren.
- 24.11 Weer een dode Das langs de Banholtergrubbe.

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Najaar 2012: Tóch nog Staartblauwtjes en Kolibrievlinders!

Grote zilverreigers en Ooievaar aan de Sint Geertruideweg en spierwitte Buizerd in Banholt...

Het herfststukje begint met wel 30 witte Zwanen bij het eiland in de Maas ter hoogte van de Trichterweg. Dit schouwspel was te bewonderen in de ochtend van 5 september. In de middag was er een Oranje Luzernevlinder te zien in de Eijsder Beemden.

Uiteraard is het niet meteen herfst in het begin van september, maar de weerkundigen laten het seizoen volgens afspraak op 1 september beginnen. De sterrenkundige herfst kan beginnen tussen 20 en 24 september. In 2012 was dit op 22 september.

De bloei van planten en het verschijnen van dieren was in 2012 meestal laat. In hoeverre daar nog effecten van zijn in de herfst is moeilijk in zijn algemeenheid te zeggen. Ook in 2012 waren er wel “vroeg” waarnemingen, zoals een Spaanse vlag onderaan de Thier de Lanaye vroeg in het seizoen.

Interessant was ook de Blauwvleugelsprinkhaan in het regenwaterbassin aan de Voerenweg op 15 augustus. Ook dit jaar waren deze sprinkhanen weer veelvuldig te zien langs de spoorlijn naar Visé, ter hoogte van de kruising met de Voer. Wespenspinners werden er gezien in de Eijsder Beemden en in de oostberm van de A2 bij Caestert.

“Herfst”, dus. Sommige ochtenden begonnen alweer met mist, zoals op 3, 4 en 6 september. Op 4 september waren de heggetjes (o.a. in de Hubert Smeetsstraat) bedekt met vele kleine spinsels, met zilveren druppeltjes erop. Zaterdag 8 september. Met de veerboot en fiets naar de overkant. De Ruisvoorns (“Rutse”) met hun rode vinnen laten zich goed zien. Zomerse dag (boven de 25 graden). Grote huisjesslakken langs het Albertkanaal. Mogelijk geen Wijngaardslakken maar Segrijnslakken. De definitieve determinatie moet nog plaatsvinden.

Zondag 9 september 2012. Bijna een tropische dag. Waarnemingspost Heugem (bebouwde kom) 30.8 graden. Op het plateau in Beek 28.6 graden. Weer met de boot en fiets richting Eben-Emael en Sint Pietersberg. Onderweg nog aardig wat vlindersoorten: Drie Gele en een Oranje Luzernevlinder, 4 Distelvlinders, 2 Bruin blauwtjes en zelfs een Boswitje op Rode Klaver.

Woensdag 12 september. Maastricht slechts 15.6 graden maximum. Deze overgang is minder prettig.

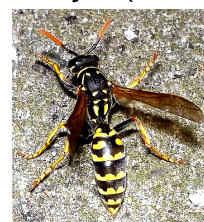
Donderdag 13 september. Nog steeds koud. Toch krijgen de Buddleia's bij de Bron weer meer bloemen met een sterke zoete geur.

Vrijdag 14 september. Maximum maar 14.9 graden. Dat is geen zomer meer.

Zaterdag 15 september. Er worden sinds enkele dagen Staartblauwtjes gemeld in de buurt van Abdisschenbosch (Landgraaf). Ze zijn er dus tóch weer. Vorig jaar verschenen ze na een afwezigheid van 78 jaar weer in ons land. Dit jaar zijn er in Nederland zelfs enkele Tijger- en Geraniumblauwtjes gemeld, soorten van aan de Middellandse Zee. Het Tijgerblauwtje is gezien in Woudrichem en in Retranchement (Zeeuws-Vlaanderen) en het Geraniumblauwtje in Maastricht. Na een bezoek aan de locatie kan ik vier Staartblauwtjes melden bij de Vlinderstichting, mét foto's. Ook een Hooibeestje (een soort Zandoogje) zit erbij.

Op de Brunssummerheide zie ik enkele fraaie zonnende Zandhagedissen.

Aan de Vogelzang zijn Franse Veldwespen in een vogelnestkastje een raatje aan het bouwen.

Zondag 16 september. Mooi weer, maar het voelt toch al nazomers aan. Zeven Distelvlinders op Rode Klaver tussen Eben-Emael en de Sint Pietersberg. De Koninginnenpage en het Bruin zandoogje zijn ook nog aanwezig.

Woensdag 19 september. Nieuws: er is een groot fossiel gevonden in de Mergelgroeve van de ENCI.

Donderdag 20 september. We hebben er weer een Mosasaurus bij. Ouderdom bijna 68 miljoen jaar, lengte 13 meter. Hij krijgt de naam "Carlo", naar de vinder Carlo Brauer. Mijn eerste Kolibrievlinder van dit jaar, in de Breusterstraat bij Dientje Wolfs aan de Geraniums. Ook dat is laat. Bij thuiskomst een witbiertje uit een "Colibri"-glas van de brocante in Briegden-Lanaken. Gele Luzernevlinder aan de Banholtergrubbe.

Zondag 23 september. Een spierwitte Buizerd bij Banholt, onderaan de Grubbe. Er zijn slechts enkele plekjes zwart te zien bij het opvliegen. Op de Sjtèjneberreg bij Mesch een volwassen Alpenwatersalamander.

Maandag 24 september. Stormachtig weer. Windhoosjes rond Gemeentehuis Eijsden. Er wordt zelfs gesproken over een eerste herfststorm. Jonge Kleine Watersalamander en Bruine Kikkertjes bij ons lokaal, de Dassenburcht.

Dinsdag 25 september. Prachtige oranje rups bij de Mescherberg. Mevrouw Speckens herkent hem: het is de rups van de nachtvlinder "Bont Schaapje". Bij de familie Van den Heuvel in de Kapelkesstraat werd eerder ook een mooie rups gevonden: die van de Witvlakvlinder. Lezing van Jan Rademakers uit de Kerkstraat over Honingbijen. We leren dat in Limburg voornamelijk de rassen Buckfast en Carnica worden gehouden. In Zuid-Limburg is dit de Carnica, in Midden-Limburg de Buckfast. De oorspronkelijke Zwarte Bij uit Noordwest-Europa was vroeger hier het inheemse ras (tot ongeveer in de ja-

ren '50). Deze soort wordt nu in stand gehouden op het eiland Texel. Ook in Chimay (België) probeert men de Zwarte Bij te kweken en te beschermen.

Vrijdag 28 september. Bezoek aan de stad Luxemburg. Nadat de mist is opgetrokken zien we drie Muurhagedissen op de hoge stadsmuren in het dal van de Alzette. Vincent Gustings ziet er een Kolibrievlinder.

Zaterdag 29 september. Canadese Ganzen bij de veerboot in Eijsden, 29 stuks geteld. Kolibrievlinder bij de Bron op Buddleia en een Kolibrievlinder in de Kennedylaan op Zinnia en Tagetes (Afrikaantjes). Bij de heer Stoffer op het terrein boven de "Waardhof" drie Gele Luzernevlinders, wel 35 Dagpauwogen, een Kleine Vos, Gehakkelde Aurelia en een Atalanta.

In de avond loopt er een Das vanaf de Heiweg het terrein binnen.

Zondag 30 september. De Wespen in het vogelhuisje zitten er nog.

Maandag 1 oktober. Er zijn nu zo'n 30 soorten vissen in de Grensmaas. Hieronder worden ook nieuwelingen geteld als de Blauwbandgrondel, die via het Donaugebied uit China is gekomen.

Vrijdag 5 oktober. Er ligt een schildpad languit te zonnen op een plank in de vijver van Dientje aan de Emmastraat. Een grappig gezicht. Jenny ziet een Eekhoorn bij de Bukel.

Zondag 7 oktober. Posthorenslak in de Maas bij de Trichterweg.

Maandag 8 oktober. Tijgerslak aan de Vogelzang (een zeer grote naaktslak met strepenpatroon).

Dinsdag 9 okt: Vincent ziet een Vos bij het Savelsbos, in het ochtendgloren.

Woensdag 10 oktober. In de vroege ochtend schijnt op het Veldje reeds de zon. Aan de Maas zit het potdicht met mist. Zelfs in de straten langs de Maas. Kleine Vuurvlinder op de Mescherberg bij de heer Stoffer. Sabelsprinkhanen in de Eijsder Beemden.

Zaterdag 13 oktober. Een Asteroïde gaat tussen de Aarde en de Maan door. De tweede al deze week.

Maandag 15 oktober. Peter Bijstra ziet zeer grote Atlasvlinders in de Vlindertuin in Bern.

Dinsdag 16 okt. Zéér rode zonsopgang in het oosten. Regenboog in het westen.

Woensdag 17 oktober. Vlaamse Gaai ("Mèrkef") in de Hazelaar aan de Vogelzang 15 met een Hazelnoot in de bek.

Vrijdag 19 oktober. Ekster met Walnoot in de bek aan de Trichterweg. Schildpad in de Bron en twee in de vijver van Dientje Wolfs. Saharazand in de hogere luchtlagen.

Zondag 21 oktober. Drie Argusvlinders, Distelvlinder, Icarusblauwtje en Bruin Blauwtje omgeving Sint Pietersberg. Fraaie Vliegenzwam bij Landgraaf. De definitieve determinatie vindt ook hier nog plaats.

Maandag 22 oktober. Een Kraai laat een Walnoot vallen op de kasseien van

de Diepstraat. Mevrouw Bouchoms vertelt over de “Spechtensmidse” bij haar in Gronsveld. In dit geval een weide-omheiningspaal (“bajpaol”) met een holte erin. Spechten, Eksters, maar ook andere vogels klemmen in zo’n smidse dennenappels of noten om deze vervolgens open te kunnen maken.

Kraaien zien we vaak in de weer met Walnoten (“Diekke Nuuet”), die ze doelbewust van een hoogte naar beneden laten vallen om ze daarna beter open te kunnen krijgen. Vaak gewoon op straat. Pa en Ma zien een Grote Zilverreiger bij Köbbes, halverwege Eijsden en Wijck, daar waar ooit een café langs de Maas stond en mensen werden overgevaren met de sloep.

Vrijdag 26 oktober. Bezoek aan de veiling in Margraten. Grote bedrijvigheid. Er worden zelfs vele partijtjes fruit van 1 kg ingepakt, voor winkels overal in den lande.

Zaterdag 27 oktober. Twee grote Zilverreigers bij Hakkeknoep. Kleine Vos op Herfstasters in Breust.

Zondag 28 oktober. Ik zie een grote grijze Vos aan de Bukel. Daniëlle Rutten vertelt dat ze iets eerder ook zo’n grote Vos zag daar in de buurt. Meestal zijn dit (oudere) mannetjesdieren (“Raেকেle”).

Woensdag 31 oktober. Op sommige plaatsen in Limburg gaat er een verkleed iemand buiten zitten bij het huis waar er een Abraham of Sarah te vieren is. Vandaag gebeurde dit in Banholt. Bont Zandoogje en Atalanta op de herfstbladeren voor het Gemeentehuis in Eijsden. Ook vandaag was er weer een regenboog te zien. Oktober was in Zuid Limburg trouwens een natte maand. Vooral de eerste helft was erg nat.

Donderdag 1 november. Regendag. Herfst op de markt aan de Vroenhof

Vrijdag 2 november. Er loopt een Eekhoortje in de Stiegel.

Maandag 5 november. Ijsbloemen op de auto’s. Overdag een Aardhommel aan het Veldje.

Vrijdag 9 november. Grote Wintervlinder op de muur aan de achterzijde van het Gemeentehuis in Eijsden en een Gehakelde Aurelia aan de zuidrand van het Tiende Vrij (Voerstraat).

Zaterdag 10 november. Jan Janssen meldt een Ooievaar langs de Voerenweg richting Rijckholt.

Zondag 11 november. Dagpauwoog en Kleine Vuurvlinder tussen Eben-Emael en de Sint Pietersberg. Dat is een late Vuurvlinder. Ook vliegt er nog een Gehakelde Aurelia, een Bruinrode Heidelibel en een Aardhommel.

Woensdag 14 november. Zonnende Atalanta op zuidgevel Gemeentehuis.

Maandag 19 november. Een klein honderdtal Kraanvogels (“Kroenekraoje”) boven de Maas, richting zuid, gezien door Pa en Ma. Zonnende Dagpauwoog op zuidgevel Gemeentehuis.

Dinsdag 20 november. Grote koningin Aardhommel op gele Winterjasmijn aan de M.L. Kingstraat. Woensdag 21 november Vincent Gustings hoort Kroenekraoje overvliegen in Valkenburg. De winter komt eraan...

Donderdag 22 november. Volgens de Natuurkalender begint dit jaar nu de biologische winter, want de Beuk en de Eik hebben de bladeren laten vallen. Dit is vrij laat, maar in 2005 en 2006 zaten de bomen nog langer in het blad (toen vanwege het warme najaar, nu vanwege het feit dat alles laat was dit jaar?). “Lonesome George”, waarvan werd aangenomen dat hij de enige overgeblevene was van zijn ondersoort van de Galapagos-Reuzenschildpad-den, blijkt toch nog minstens 17 levende verwanten te hebben. Nader onderzoek volgt.

Vrijdag 23 november. “Ochtendrood, water in de sloot”. Vandaag komt deze spreuk uit.

Zondag 25 november. De Ooievaar vertoeft nog in het gebied “Knuuvelkes” en “Hakkeknoep” (De Knuuvelkes zijn meer richting de autoweg gelegen, “Hakkeknoep” ligt wat oostelijker. Op oude kaarten zien we dit gebiedje gelegen rond de huidige twee huizen aan de Sint Geertruidersweg). In de avond Kleine Wintervlinders in en rond Eijsden.

Dinsdag 27 november. Mogelijk gaat de Bak weer stromen naar de oude grachten van de Kloppenburcht (aan de Kloppenbergweg) en Kasteel Oost!

Vrijdag 30 november. Snoeien met het IKL in Margraten. We leren dat Appelen en Peren nu zo laat in het seizoen nog wel mogen worden gesnoeid, maar steenvruchten als Kersen en Pruimen niet meer. Ik vind nog een paar eetbare Sterappelen. Verder praten we nog wat na over de kleine donkere streekkersen als “Abesse de Moulant”, “Basterddikke”, “Puthers Dikke” en “Hoeve Dobbelstein”. Op de terugweg grijpt een Buizerd een prooi bij een meidoornhaag vlakbij mijn auto. Aan de Sint Geertruidersweg een Grote Zilverreiger en de Ooievaar.

Op 1 december staat de Ooievaar er nog steeds. Overigens is er een statistisch verband aangetoond tussen het aantal Ooievaars en het aantal geboorten in Nederland. Een oorzakelijk verband is echter niet gevonden. De wieken van de molen van Gronsveld draaien. De weerkundige winter is begonnen. Het weer houdt zich eraan want in de avond sneeuwt het. In de heuvels blijft deze liggen tot in de ochtend van 2 december...

Jacques Pitors

Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Maakt u iets bijzonders betreffende natuur en/of milieu mee? Zet het op papier of laat het de redactie weten. Ons mededelingenblad is voor en van de leden!

Hebt u foto's, dia's, natuurtijdschriften, natuurboeken die u kunt missen? Van harte welkom.

Jean Creuwels

WERKGROEP FLORA OP PAD

De Waardhoff als nieuw project?

In juni hebben we met de heer Stoffer om tafel gezeten en we kwamen er niet meer weg, zoveel was er te zien en te vertellen. Hij heeft zijn landgoed kunnen uitbreiden van 2,8 tot 6 ha. en een deel ervan heeft hij ingezaaid met planten voor klein wild, groot wild, vlinders, bijen, en vogels. En dat dit al meteen werkt zagen we bij een bezoek met IKL, twee Hazen, 50 Putters en een Ree liepen door of vlogen over de ingezaaide akkers.

Onze handen jeukten om aan de slag te gaan en in de zomer hebben we de in juni ingezaaide akkers geïnventariseerd volgens de Tansley-methode, een methode om grof en snel te zien wat er aan planten voorkomt. Dat varieert van Melganzevoet dominant tot Akkerviooltje schaars. We telden al zo'n honderd verschillende plantensoorten.

Het is geen straf om daar tussen de kleurrijke bloemen te lopen, een rups van Koninginnenpage te vinden of een Luzernevlinder zien vliegen en als we het even zat zijn genieten we van het uitzicht op het Maasdal richting België.

In het najaar is er al wat natuurbeheerwerkzaamheden verricht en hebben we met IKL het gebied bekeken voor een goed advies over het beheer.

Het leuke is dat het gebied met stegelkes vrij toegankelijk is gemaakt. Dus kom er eens kijken of loop een keer mee met de florawerkgroep, altijd de laatste vrijdagmiddag in de maand (13.30 uur verzamelen vanuit Mesch na de lus in de Heiweg tegenover huisnummer 3).

Daarnaast gaan we ook een ommetje maken vanuit Mesch, zoals nu pas ook 25 nieuwe landschapgidsen hebben gemaakt. Gewoon leuk om te doen.

Kade wieden blijft nuttig!

Twee keer per jaar wieden we de kade selectief, ter bevordering van de uitbreiding van Grasklokje, Wit Vetkruid, Muurpeper, Muurleeuwenbek en IJzerhard. We gaan de strijd aan met de overwoekerende soorten, zoals Brandnetel, Bijvoet en Braam. Het Grasklokje breidt zich langzaam uit van 11 polletjes in 2008 tot 20 polletjes en sprietjes in 2012 (steeds in mei geteld dan zie je ze het beste). IJzerhard is toegenomen, en de rest blijft stabiel. Dat is al een winst want doe je niets of wordt er gespoten dan was het al overwoekerd geweest. We oogsten altijd lof van voorbijgangers of terrasbezoekers, een goed stukje PR voor IVN dus.

Leuke wandelingen

Er tussendoor gaan we een mooi terrein bezoeken, of dat nu orchideeën in juni zijn, bomen in de herfst of in de winter een groeve, maakt niet uit als we maar in de natuur zijn genieten en wat bij kunnen kletsen.

Het is al jaren hetzelfde groepje, maar uitbreiding is altijd leuk, zet een keer

die stap en loop mee, werk mee of kom iets meer te weten over planten.
Mail tineke.de.jong@kpnplanet.nl of bel 043-3521109.

namens de florawerkgroep, Tineke

ONBEKEND MAAKT ONBEMIND: DEEL 1 VLEERMUIZEN

Behalve dat ze vliegen hebben de vleermuizen niets gemeen met vogels en dat ze tot de zoogdieren behoren is hun enige gelijkenis met muizen. Vleermuizen zijn uniek en verdienen actieve bescherming. Doordat er steeds meer van hun jachtgebieden, zomer- en winterverblijfplaatsen verdwijnen, komen ze steeds minder voor. Het is hoog tijd ze beter te leren kennen want vleermuizen dragen onder andere bij tot het in stand houden van het ecosysteem. Zo werden in Nederland dankzij de inspanningen van veel vrijwilligers en onderzoekers meer dan twee honderd plaatsen als vleermuisreservaat erkend. We zullen aantonen dat de aaibaarheidsfactor (die weergeeft hoe graag je een dier zou willen aaien, bij een naaktslak bijvoorbeeld is dat een nul, bij een pandabeer echter een tien) van vleermuizen erg groot is!

Vleermuizen komen voor over de hele wereld, en er zijn meer dan 977 verschillende soorten bekend (in 2000) met uitzondering in de poolgebieden en daar waar het vriest.

Na de knaagdieren vormen zij de soortenrijkste orde binnen de zoogdieren; de soorten zijn onderverdeeld in achttien families. Vleermuissoorten verschillen veel meer van elkaar dan je op het eerste gezicht zou denken.

Van de 64 landzoogdieren die in Nederland leven, zijn er 21 vleermuizen.

Een beetje uitleg over bijzonderheden van de vleermuis. Wanneer je over dieren en hun nek hoort spreken, dan denk je dadelijk aan giraffen en niet aan vleermuizen. Toch kunnen vleermuizen, wanneer zij met hun hoofd naar beneden hangen, hun hoofd zo draaien dat ze je recht kunnen aankijken. Van een sterk staaltje gesproken! Probeer het zelf maar eens; je plaatst een spiegel voor je en draait je hoofd naar boven tot je recht in spiegel achter je kijkt. Misschien denk je dat vleermuizen meer nekwervels hebben dan wij? Nee hoor, ze hebben er net als wij zeven.

De vorm van de schedel laat ook al een verschil in levenswijze zien. Zo hebben insectenetende vleermuizen veel scherpere tanden dan de soorten die van fruit, nectar of bloed leven.

Over het algemeen variëren schedels van vleermuizen van lang en smal tot kort en hoog of kort en plat.

De grootste vleermuis heeft een vleugelspanwijdte van ongeveer twee meter en weegt rond de 1,6 kilo. De kleinste daarentegen, namelijk de hommervleermuis, weegt amper twee gram, is slechts zo groot als een hazelnoot en heeft een vleugelspanwijdte van 16 centimeter.

De vacht is bij de soorten die in Nederland voorkomen meestal grijs tot bruin, maar er zijn ook witte, zwarte, tot zelfs rosse en groenachtige soorten. Ook

zijn er hier met mooie witte buiken.

In onze streken komt ook de rosse vleermuis voor. Hij wordt zo genoemd door de rossige schijn die de vacht heeft. Het is een van onze grootste soorten en jaagt vrij vroeg in de avond, soms al tussen de gierzwaluwen, vandaar dat hij ook vroegvlieger genoemd wordt.

De hoefijzerneus

Bij ons kwamen voor de kleine en de grote hoefijzerneus. Al deze soorten hebben een hoefijzervormig aanhangsel rond de neus. Dat dient als trechter bij het uitzenden van hun geluiden. Vanaf eind 1980 zijn er geen waarnemingen meer gedaan in Nederland ook in de ons omringende landen zijn er steeds minder hoefijzerneuzen waarneembaar.

Een gezegende leeftijd

Vleermuizen kunnen oud worden, mits zij ons niet te vaak tegenkomen, gemiddeld 10 tot het record van 32 jaar. Vleermuizen moeten wel zo oud worden, want per jaar krijgen ze maar 1 jong, heel uitzonderlijk zijn het er twee.

Zolang ondersteboven blijven hangen zonder moe te worden?

Aan hun achterpoten, die trouwens achterstevoren staan zodat de vleermuizen met hun snuit naar de wand hangen waaraan ze zich vastgehecht hebben. Hun bloedsomloop is ingesteld op ondersteboven hangen. Door de vergrendeling van een pees in hun achterpoot kunnen ze weken ter plaatse blijven hangen zonder moe te worden. Wanneer ze met hun kop naar beneden hangen, dan trekt hun lichaamsgewicht aan een pees zodat hun klauwen dicht worden getrokken. Als ze willen loskomen, moeten ze een inspanning leveren.

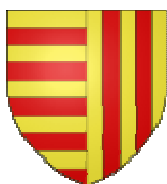
Waarom hangen ze ondersteboven?

Vleermuizen hangen ondersteboven om snel te kunnen vertrekken, om veilig te zijn voor predators. Ondersteboven kunnen ze ook beter zien en horen voor ze wegvliegen.

Bron : met toestemming van Alex Lefevre © Een Kriebelboek 2000 Mozaïek

IVN Natuurgids-Vleermuizen, Ger Beckers

DE BASSE-MEUSE (25)

De Bonne Ville Peer

Peer is zowel de noordelijkste Bonne Ville alswel de Bonne Ville die het verst van de Maas ligt. Gelegen in het hart van de Kempen kwam Peer door het huwelijk van Graaf Louis de Peer met Marie de Looz in 1338 in handen van de familie de la Marck, met name Evrard. Op 9 maart 1367 kreeg het stadsrechten. In 1384 werd in Peer een congregatie gesticht ter ere van Sint Franciscus. In 1438 nam Jean de la

Marck, als Heer van Peer, deze congregatie onder zijn hoede en wijdde haar toe aan de Heilige Agnes! In 1474 verkocht een lid van familie, Guillaume d'Aremberg Peer aan Guy de Brimeur, Heer van Imbercourt. Zo kwam Peer in de machtsfeer terecht van de Hertogen van Bourgogne, met name Philippe de Bourbon. Deze verkocht Peer op zijn beurt aan Conrad de Grave. Dat duurde tot aan de Franse revolutie. Peer was een van de tien steden van de graaf van Loon terwijl het toch eigendom bleef van zijn heer. Bij een vredesverdrag in 1493 kwam Peer weer onder invloed van de Prinsbisschop van Luik, Guillaume de la Marck. Huurlingen onder leiding van een zekere Falsar waren het daar niet mee eens en maakten zich meester van het stadje. Zij verschansten zich in de kerktoren. Reguliere troepen haalden hen daar uit en vermoordden de meerderheid. In 1559 waren het ontevreden, slecht betaalde, Spaanse troepen die er huis hielden maar de stad niet veroverden. In de 17^e eeuw werd het stadhuis in Mosaanse stijl gebouwd. Met tegen de muren fraaie wapenschilden. In 1654 viel Peer in handen van Lotharingen en werd toen wel plat gebrand. Ook heerste er hongersnood en pest. In 1701 namen Franse troepen Peer in en bouwden er een omwalling. Deze werd op haar beurt door een Engelse-Hollandse coalitie vernietigd. Na de Franse Revolutie kwam Peer bij België als Vlaams stadje. In een van oudsher agrarische streek is het logisch dat het symbool van Peer de Peer is!

De Bonne Ville Saint-Trond (Sint-Truiden)

De stad Sint-Truiden, gelegen tussen Brabant, de Kempen en Haspengouw heeft zich ontwikkeld rond een Benedictijner abdij, gesticht in 657 door de Heilige Trudon. Vlak voor zijn dood schonk deze Trudon zijn bezittingen aan de kerk van Saint-Etienne van Metz waardoor de Prinsbisschop van Metz machthebber werd over die bezittingen. Deze schenking ligt aan de basis van de tweeherigheid, karakteristiek voor de hele geschiedenis van de stad. Het abdijsdeel met alles wat daarbij hoorde viel onder Metz, de rest van de stad onder Luik. Buiten de muren gold het feodaal recht. De abdij kende al snel een grote bloei en de mirakels, toegeschreven aan de heilige Trudon, trokken mensen van heinde en ver aan. De zaken bloeiden en groeiden. De stad werd in 1058 ommuurd met slechts enkele poorten. De abt legde verantwoording af aan de hertogen van Brabant en de overigen aan de Prinsbisschop van Luik. De macht was in handen van schepenen deels benoemd door de abt en deels door de Prinsbisschop. Geregeld waren er door die tweeherigheid conflicten maar de Truienaren lieten zich niet bedonderen en kwamen voor hun rechten op. Nu nog zijn de echte Truienaren trots op hun stad! Hun vurigheid doet niet onder voor de Luikse! De abdijschool was al in de 11^e eeuw alom bekend en geprezen. Daar leerde je wat. In 1227 kwamen de Prinsbisschop van Metz en de Prinsbisschop van Luik, in de persoon van Hugues de Pierrepont, na een lang onderhande-

lingsproces weer overeen en werd er een nieuwe machtsverdeling ingesteld. Sint-Truiden werd een Bonne Ville van Luik. Een rijke stad, begeerd door vele Heren. Rijkdom gebaseerd op commercie, met name de lakenindustrie en markten. Truiens laken was klasse. Het stadsplein, de Markt, is het toonbeeld van de grandeur van de stad. Het stadhuis met zijn klokkentoren, de abdij, de kerk en de statige huizen zijn getuigen van een stedelijke ontwikkeling gebaseerd op hard werken. Gelegen in een agrarisch gebied op de rijke gronden van de Haspengouw is de stad een centrum van het boerenleven. De veemarkt, een recht al sinds de 14e eeuw, is heden ten dage nog een belevenis. Ook de horeca profiteert al eeuwen van de vele bezoekers aan de stad. Belgisch Limburg mag dan steden hebben als Genk en Hasselt, er is maar een echte stad en dat is Sint-Truiden!

De Bonne Ville Stokkem (Stockheim)

Voor de Graven van Loon was het kasteel van Stokkem al vrij vroeg belangrijk. De burgers van het zich er om heen ontwikkelend plaatsje in mindere mate. Het kasteel lag aan de Maas en was een uitstekende verdediging tegen de invloed van Gelre en Julich. Arnold van Loon gaf het stadje dan ook zekere privileges. Toen Prinsbisschop Erard de la Marck de baas werd, werd het kasteel verstevigd en kwamen er verstevigingen rond het stadje. Binnen de muren gold Luiks recht, buiten de muren het feodaal het recht van de Graven van Loon. Zoals gebruikelijk dus.

De geschiedenis wordt dan ook gekenmerkt door belegeringen en nog eens belegeringen, met alle gevolgen van dien. In de 16e eeuw dook ook hier het protestantisme op. Maar toen de burgers merkten wat er met de "kettters" in Maastricht gebeurde kozen zij eieren voor hen geld en bleven het katholiek geloof trouw. In 1590 stonden de Hollanders voor de poorten maar het kanon van het kasteel verjoeg hen. Tussen 1599 en 1600 zorgden de Spaanse troepen voor vernielingen etc. In 1675 namen de Fransen kanonnen en munitie in beslag. De burgers moesten opdraaien voor de kosten van nieuw verdedigingsmateriaal. Tijdens de Spaanse successieoorlog staken de Engelsen en de Hollanders de stad in 1702 in brand en werd het kasteel ontmanteld. Tussen al die bedrijven door was er ook de strijd tegen het water, tegen de Maas dus. Onder Prinsbisschop Jean de Heinsberg werd er in 1447 een kanaal gegraven waardoor de Maas zich bij hoog water daardoor een weg kon banen. Als Maasstadje waren visserij en mandenmakerij belangrijke beroepen. Verder was het een agrarisch gebied met alles wat daarbij hoort. Thans hoort Stokkem bij de fusie gemeente Dilsen. Het is beslist de moeite waard om het eens te bezoeken en langs de Maas zijn er, net als bij ons in Eijsden, natuurgebieden.

Bron: Liège et ses Bonnes Villes. Eugene Wahle.
Jean Creuwels

BIE 'T KRÈBKE

Bie 't krèbke

Iech zow òòch gaer e pläötske hebbe
 Hie, bie Eur krèbke, Slivvenhier.
 Mè, gaans aateraof, ien 'n duusjter heukske
 Oe iech aonèènhaawend 't ow heb op Dier.

Neet bie de sjiepers wil iech goeën ziette:
 Iech pas neet bie hun, want zie waore good
 En zoe trouw en eenvoudig, sjuus wie kleng kingder,
 Mè miech ziet de hoevaoërd ien 't blood.

Oòch neet aon de kaant vaan de hèèlege kuuëninge,
 Vaand wied, wiedaof vonne ze de waeëg nao Uuch
 Omdat ze ziech doer de sjter leete lejje:
 Iech gebruik dik m'n èège wieshèèd as luuch!

Oòch neet bie de Ingele, dij hun Gloria zonge
 Dao boete - 't kloongk zoe zuuver wie wien -
 Dao-ien moot ming sjtum ziech neet wille minge
 Dij braach jummes nieks as miesklaanke drien!

Zelfs ien de kompanij vaan d'n os en d'n aeëzel
 Huur iech neet toes. Been iech mie soms as zoe'n deer?
 Zie gaove hunne aosem om Uuch te verwerme,
 Iech lek nieks as kaw en ongdaank bie Uuch neer.

Laot miech mer sjtel ien e heukske kroepe
 Aateraof en waachte mit vööl gedeuld
 Tot G'r eindelek Eur kupke nao miech wilt drieje
 Mit e griemelke vuur m'n ermooi en m'n sjeuld.

Jeanne Theunissen

HET BESTUUR

Voorzitter:	Vacature	
Secretaris:	Jacques Piters Vogelzang 15 6245 BS Eijsden	tel. 409 23 65
Penningmeester:	Jean Creuwels Cuyleborg 65 ^e 6228 BE Maastricht	tel. 361 61 95
Vicevoorzitter	Maarten vd. Sande JP Sweelinckstraat 56 6245 GW Eijsden	tel. 409 48 61
Lid	Suzanne van de Wiel Reijershaag 77 6228 HB Maastricht	tel. 361 17 18
Verenigingslokaal:	"De Dassenburcht" Breusterstraat 27 (Souterrain, achter voormalig Gemeentehuis) Eijsden (Treffersteeg)	

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht/Venel	Jean Creuwels	361 61 95
"De Woelratten"	Maarten vd. Sande	409 48 61
Lezingen	Jean Creuwels	361 61 95
Vogels	Frans Dassen (a.i.)	409 12 83
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	Willy Theunissen	409 18 31
Flora groep	Tineke de Jong	352 11 09
Gebouw	R Vranken/L Frambach	409 16 06
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen aan IVN-Eijsden:

Giro rekening: 92 70 56 Onder vermelding van reden betaling.

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur- worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl .